

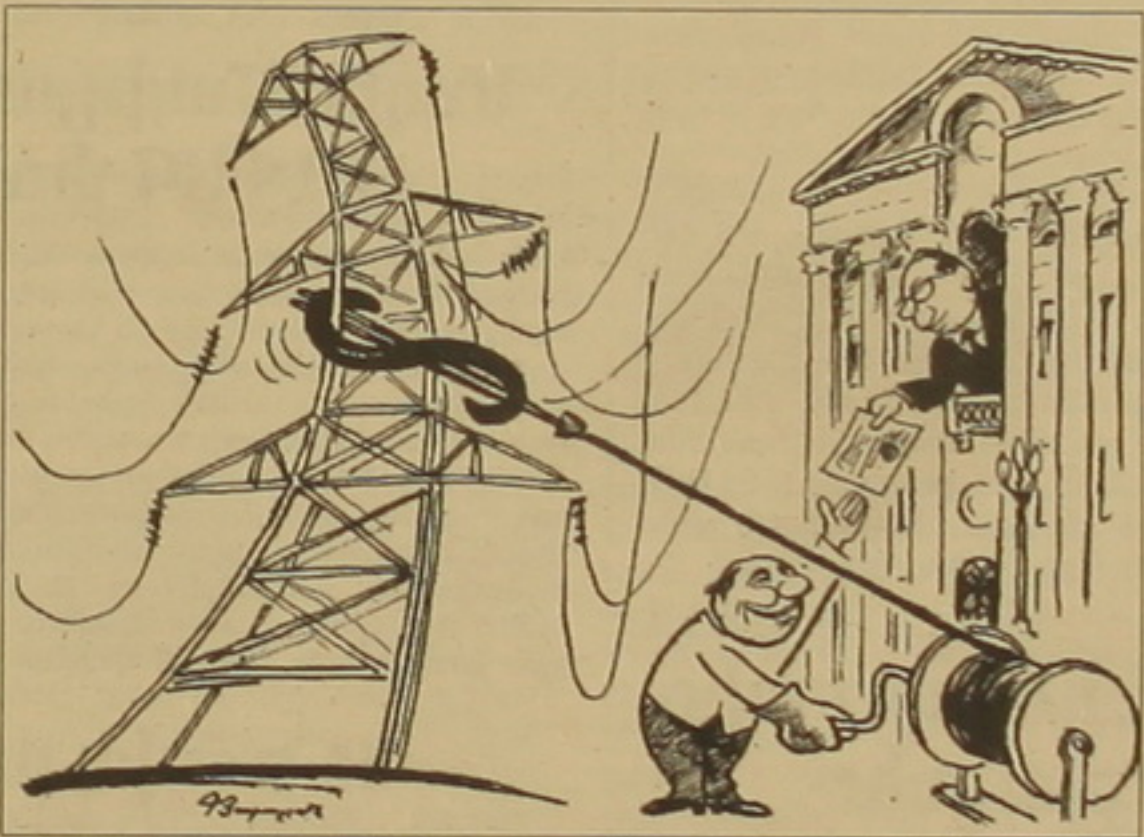
ԱՄՆ-ը ուզում է Ռուսաստանի հետ դուրս գալ հակահրթիռային թայմանագրից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻԱ: ԱՄՆ-ի վարչակազմը մտադիր է հասնել Ռուսաստանի հետ համատեղ հակահրթիռային թայմանագրից դուրս գալուն, այլ ոչ թե նրա մեջ ուղղումներ մտցնելուն, որով իրեն թույլ կտային շարունակել ազգային հակահրթիռային թայմանագրի համակարգի ստեղծումը: Այդ մասին, վկայակոչելով Ջորջ Բուշի վարչակազմի բարձրաստիճան ներկայացուցիչների, այսօր հաղորդել է «Վաշինգտոն Պոսթ» թերթը:

Թերթի խոսքերով, եթե Մոսկվան չհամաձայնի թայմանագրից երկողմ դուրս գալուն, Վաշինգտոն ուղիներ կփնտրի հակահրթիռային թայմանագրի համակարգի ստեղծման թույլատրելիության մասին համատեղ փոփոխական հոլանգրի ընդունելու համար: Բայց, ինչպես ընդգծում են վարչակազմի ներկայացուցիչները, «այն չի դառնա ստատոսկոպիայի նկատմամբ վերահսկողության բնագավառի նոր լիարժեք համաձայնագիր»: Իսկ այդ առաջարկությանը Ռուսաստանի բացասական վերաբերմունքի դեպքում ԱՄՆ-ը կզիջի հակահրթիռային թայմանագրից դուրս գալու հայլին:

Առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց ԲԷՑ-երի մասնավորեցման օրինագիծը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՌՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԳԳ ԱԺ արտահերթ նստաքննարկում հունիսի 25-ի առավոտյան նիստում ընդունվեցին նախորդ օրը քննարկված նախագծերը, այդ թվում առաջին ընթերցմամբ 4 ԲԷՑ-երի մասնավորեցման մասին եւ «Էներգետիկայի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրինագծերը: ԲԷՑ-երի մասնավորեցման մասին օրինագիծը դեռ են քննարկվել «Իրավունք եւ միաբանություն», «ՀՀԳ», «Օրինաց երկիր», «ՀԿԿ» խմբակցությունների անդամները, ՀԺԿ անդամ թասգամավորները եւ վերջին օրերին ՀԺԿ Երբերը լիաժ թասգամավորների մեծամասնությունը, այդ թվում ԱԺ փոխնախագահ Գագիկ Ալյանյանը: Եթե «ՀԿԿ»-ն եւ «Օրինաց երկիր» դեռ են ցանցերի մասնավորեցմանը ընդհանրադրես, ապա մյուս երկուսը որոշակի վերադառնում են ունեն նախագծի վերաբերյալ: Մասնավորապես, «ՀՀԳ»-ն առաջարկել էր ոչ թե 2004 թ., այլ մինչեւ 2005 թ. թափանցել բաժնեկազմի վաճառքի թայմանագրի ստորագրման թափին գործող փակագրային մարման, ինչպես նաեւ ԲԷՑ-երի բաժնեկազմի վաճառքի:

ճառը իրականացնել երկու փաթեթերով, այլ ոչ թե կառավարության որոշմամբ մեկ կամ երկու փաթեթերով, ինչպես ընդունված նախագիծում է:

Եւ այն խմբակցությունները դեռ էին նաեւ «Էներգետիկայի մասին» օրենքում առաջին ընթերցմամբ փոփոխություններ կատարելու, փանի որ դա, մասնավորապես, հնարավորություն կընձեռնի ԲԷՑ-երի սեփականատերերին առանց էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովի թույլտրության, ինչպես մինչ այժմ գործող օրենքում է, ձեռք բերել մեկ այլ լիցենզավորված անձի, օրինակ, էլեկտրակայանի արտադրող ձեռնարկության, կադրային լիցենզիայի սույն խմբակցության հարցում:

Տաքստումը կնքանակի Թուրքիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչում

Հայաստանի ֆախաֆախան, մտալոր շրջանակները հույսեր չեն կապում հաշտության հանձնաժողովի հետ

ԼԱԻՑ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ: «Այսօրվա բազմաթիվ կնքարկումներն անհարկի բարձրացում են հանձնաժողովի կարգավիճակը», «Հայ-թուրքական հաշտության հանձնաժողովի» վերաբերյալ «Ազգի» հետ զրույցում նեց ֆաղաֆազե Սուրեն Չոլյանը:

Բարձրանում է արհեստակներն կարգավիճակը, թե՛ ոչ՝ «աղաքայի նոր հորիզոններ բացելու եւ փոխընթացումները խորացնելու» նղաակ հոչակած հանձնախումբն իր հանկարծակի երեւան գալուց ի վեր նյուր է ծառայում բազմաթիվ մեկնաբանությունների: Հանկարծակիությունից զաս սազմաթի թասձառ է դառնում սույն խմբի կողմից Հայոց ցեղասպանության խնդրի Երջանցումը եւ այս կնքարկով՝ հայկական կողմը ներկայացնող, մասնավորապես հայասանցի անդամների հանձնաժողովը:

Կվնասի՝ այս ձեռնարկը Ցեղասպանության ճանաչման խնդրին, առհասարակ ի՛նչ հետեւաններ կլինեն, ի վերջո ի՛նչ են իրականում այս հանձնաժողովը, նրա կազմը, նղաակը: «Ազգի» հարցադրումներին թասախանում են հայասանյան մտավորական, ֆաղաֆազե Երջանակների ներկայացուցիչներ, նաեւ ԼԳԳ թասձնակա ներկայուցիչը Հայասանում:

Տես էջ 3

Հիսլերական ճամբարների հայ գերիների եւ նրանց հարազատների ուժադրությանը

Գերմանիայից իրավաբան Սեֆան Թաչյանը, որ, ինչպես ծանոթ է «Ազգի» ընթերցողներին, զբաղվում է երկրորդ համաշխարհային թասերազմի սարհներին հիսլերական ճամբարներում հայ գերիներին գերմանական իշխանությունների որոշմամբ սրվող նյութական հասուցումների աղա-

հովման հարցով, առաջիկա հունիսի 28-ին, կիրակի օրը երեւանի Սուրբուկյանի անվան ակադեմիական թասրոնի դահլիճում հանդիղում է ունենալու Հայասանի Հանրադրեսությունում, Արցախում եւ Վրասանում դեռես վերադրող նախկին համակենսրոնացման ճամբարների գերիների եւ

նրանց անմիջական հարազատների հետ, մանրամասն թասախանելու նրանց հարցերին: Հանդիղման սկիզբը՝ ժամը 14:00-ին:

Չեր հարցերը կարող եւ որն Սեֆան Թաչյանին ուղղել նաեւ «Ազգի» խմբադրեսան միջոցով գրավոր (նամակով, ֆախսով կամ էլ փոստով):

ԱՄՆ. ներկայացուցիչների թայլաք հասասեց 2002 թ. հասկացումները

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՌՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ կոնգրեսի ներկայացուցիչների թայլաքը հունիսի 24-ին հասասեց է 2002 ֆինանսական տարում արտասահմանյան երկրներին ԱՄՆ-ի ֆինանսական օգնության փասաթղթերի փաթեթը: Ամերիկայի հայկական ազգային կոմիտեի մամլո հաղորդագրության համաձայն, 82,5-ական մլն. դոլար 2002 թ.-ին կտանան Հայասանն ու Վրասանը, ընդ որում կոնգրեսականները թղղում են, որ եւս 8,2 մլն կհասկացվի Լեռնային Ղարաբաղին որոշես ֆինանսական օգնություն: Փասաթղթում արձանագրված է, որ Ազատության թայմանագրի ակտի 907-րդ ուղղումը մնում է ուժի մեջ: Նեքն, որ նախորդ տարվա համեմատ Հայասանին հասկացվող գու-

մարը թակաս է 7,5 մլն-ով, ինչը հարուցել է որոշ կոնգրեսականների տարակուսանք, մասնավորապես, հանրադրեսական Աղամ Հիֆը Սենատին կոչ է արել ավելացնել Հայասանին հասկացվող օգնությունը՝ հասցնելով ամենախիչը գոնե նախորդ տարվա մակարդակին: Նրա կարծիով, Հայասանը, ինչպես որ մյուս նորակախ թեսությունները, դժվարին ժամանակներ է աղում, ինչի թասձառը ոչ միայն տեսությունն էր ֆայլայումն է, այլեւ Թուրքիայի եւ Աղբեջանի կողմից Երջափակումը: Նրա կարծիով, ֆանի դեռ Երջափակումը չի վերացվել, Հայասանին անհրաձեք է ֆինանսական օգնությունը եւ «նղաակախարմար չէ կրճատել հասկացումների ծավալը»:

Հիբանանի բանակում հայ գերներալ

Հուլիսի 1-ին Հիբանանի Հանրադրեսության նախագահ Էմիլ Լահուդի հրամանագրով բրիգադի գերներալի ասիճան Ենրիվեց Փանոս Անդրանիկի Մանջյանին, որ մինչ այդ հրամանատարն էր լիբանանյան բանակի 10-րդ գրահասանկային բրիգադի:

1952 թ. Հիբանանի Այնձար գյուղում ծնված հայազգի գերներալը սերում է գինվորականի ընտանիքից, որ Սուսա Ղաղից բռնագաղթվել էր 1938 թ.-ին եւ հասասկել Այնձարում: Սովորել է սեղի «Հանաջ» դղրոցում եւ այնուհետեւ Բեյրութի Հայ ավեսարանյական ոլեջում: Չինվորական կրթությունն սսացել է Հիբանանի ռազմական ակադեմիայում, այնուհետեւ վերադասրասկել Մ. Լահանգներում: Ամուսնացած է նույնպես այնձարից Ցողիկ Բենդիբյանի հետ, ունեն երկու որդի՝ Անդրանիկ եւ Հրակ, եւ մեկ դուստր Սոսե:

Նորննա գերներալը հոր հետ:

Պենսագոնի Եեֆը գալիս է Վրասան

Վրասանի թայմանության փոխնախարար Գելա Բեժուաճիլին «Ռազմական լուրեր» գործակալությանը հայտնել է, որ սեղեսերերին կամ հոկեսերերին Վրասան կայցելի ԱՄՆ թայմանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը: Ըստ Բեժուաճիլու, Թբիլիսին Պենսագոնի Եեֆի այցին «բացարձակ կարեսուր նեանակություն է սալիս»: «ԱՄՆ թայմանության նախարարի այցը փորհկ Վրասան կդառնա նեանակալի ֆաղաֆազան իրադարձություն», սեել է Բեժուաճիլին: Վրասանի թայմանության նախարարությունում սսել են, որ նոյեմբերին սղասվում է ՌԳ թայմանության նախարար Սեբեյ Իվանովի այցը Թբիլիսի:

ԳԻՏԱԳՐԻԿ

ՆԵՐՎՈՒՄԱԿՅԱԿԱՆ

ԱԺՄ-ն բաժանումներից հեռո էլ չաղբայր հակասություններից

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ազգային ժողովրդավարական միության վարչության անդամ Սեյրան Ավագյանը, ինչպես նաև վարչության մյուս անդամները Ֆիլարետ Բերիկյանը, Սեմյոն Բաղդասարյանը, վարչության ֆարսուղար Վահրամ Ավրջյանը եւ այլ հուլիսի 25-ի մամուլի ասուլիսին ժխտեցին, թե ԱԺՄ-ն խոր ներկուսակցական ճգնաժամ է աղբայրում:

Այդ ժողովում արվեց հակառակ ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանի հայտարարության, որը հուլիսի 28-ին ԱԺՄ խորհրդի նիստ է հրավիրել ներկուսակցական ճգնաժամի հարցով: Իսկ վարչության անհանգստությունը Ավագյանը բացատրեց նրանով, որ Մանուկյանի առաջարկած խորհրդի նիստի անցկացման կարգը, այնտեղ սկզբնական կազմակերպությունների ներկայացվածությունը, ինչպես նաև կուսակցության կանոնադրության փոփոխություններին առնչվող առաջարկությունները խախտում են ԱԺՄ-ի ամբողջ

գաղափարախոսական ուղեգիծը: Ավագյանը իրավիճակը մեկնաբանեց այսպես. մարդկանց ոչ մեծ մի խումբ ԱԺՄ 45 անդամներ, որոնցից 8-ը գործող խորհրդի անդամներ, փորձում էր թառակել կուսակցությունը եւ նրա ներսում ստեղծել իշխանության զուգահեռ կառույցներ: Նա գտնում է նաև, որ «թառակողներ» սարածած հայտարարությունը վարչության հետ Վազգեն Մանուկյանի հարաբերությունների վերաբերյալ հետադարձում է միայն կուսակցության մեջ խուճապային սրամարտություններ սերմանելու նպատակ:

Այն հարցին, թե իրո՞ք վարչությունը Մանուկյանին առաջարկել է կամավոր հեռանալ ԱԺՄ նախագահի պաշտոնից, Ավագյանը պատասխանեց, որ այդպիսի հարց վարչության նիստում չի դրվել լիարժեքությամբ, իսկ անձնական զրույցների համար ինքը չի կարող պատասխանել: Կնիքի առնչությամբ (հայտարարության մեջ նշվում է, որ վարչությունը կուսակցության գրասենյակից հանել է

կուսակցության կլոր կնիքը) Ավագյանը հաստատեց, որ այն գտնվում է վարչության ֆարսուղար Վահրամ Ավրջյանի մոտ («ՆՏ» վերջինս բաժնի ղեկավար էր զբաղեցնում ղեկավար գույքի կառավարման նախարարությունում, որ դեկավարում է ԱԺՄ առաջնորդներից մեկը Դավիթ Վարդանյանը), միաժամանակ վկայակոչելով կանոնադրությունը:

Այն հարցին, թե ո՞ւմ Ավագյանը կհար իր ծայրը, եթե կուսակցության նախագահի ընտրությունները կայանային այսօր, նա պատասխանեց, որ լիարժեք էր իր ծայրը կհար Մանուկյանին:

Այս հակասական հայտարարությունների մեջ զարգացում է մտայնորեն կարող էր Վազգեն Մանուկյանը, որը բացակայում էր ոչ միայն մամուլի ասուլիսից, այլև խորհրդարանի ժողովից, որտեղ այն տեղի էր ունենում: Ամենայն հավանականությամբ, իրադրությունը ԱԺՄ-ում կհասկանալի կուսակցության խորհրդի նիստից հետո:

Կարգավորվում է անհաս ձեռնարկափրոց գործունեությունը

Կառավարության հերթական նիստում հավանության արժանացավ «Անհաս ձեռնարկափրոց մասին» ԼՂԶ օրենքի նախագիծը: Փաստաթուղթը սահմանում է ձեռնարկափրոց իրավունքներն ու դրանց կառավարման կարգը, նրա գործունեության երաշխիքներն ու դրամաները: Համաձայն նոր օրենսգրքի, անհաս ձեռնարկափրոց իրավունք կունենա (առանց իրավաբանական անձ կազմակերպության) իրականացնել ինֆորմացիոն գործունեություն եւ սահմանափակ կապիտալը: Նրա գործունեությունը կկարգավորվի ԼՂԶ ֆալկոնային օրենսգրքով, մի շարք այլ օրենքներով եւ իրավական ակտերով: Նոր օրենսգրքով անհաս ձեռնարկափրոցը լայն հնարավորություն կընձեռնի ակտիվ գործունեություն ծավալելու արտադրության մեջ կամ առևտրի բնագավառում, ստեղծելու նոր աշխատատեղեր եւ ստեղծելու եկամուտներ:

Նույն նիստում ԼՂԶ կառավարու-

թյունը հավանություն սվեց եւ Ազգային ժողովի Դճարկանը երաշխավորեց նաև «ԼՂԶ սարածում գործող կազմակերպություններում ստուգումների կազմակերպման եւ անցկացման մասին» ԼՂԶ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը: Անդրադառնալով փաստաթղթի օրենսդրական մի շարք ձեռնարկափրոցի փոփոխման ու լրացման անհրաժեշտությանը, վարչապետ Ա. Դանիելյանը նշեց, որ «ստեղծարող սուբյեկտներն են անհաս ձեռնարկափրոցի կողմից փյլ չեն ածօրեն ստուգումների վերաբերյալ կառավարություն մտնող բողոքներն ու ահազանգերը, որոնք մտահոգվելու առիթ են ապա: Նա հույս հայտնեց, որ մշակված նոր օրենսգրքով կբացադի դժգոհությունների հոսքը եւ վերջ կհանի ինֆլացիոն «ստուգումներին»:

«ԴԵ ՅՍՄՏՈ»

Մայիս Մայիսյանը նշանակվել է ԼՂԶ ԱԳ փոխնախարար

ԼՂԶ արտգործնախարար Նաիրա Մելոյանի առաջարկությամբ ԼՂԶ կառավարությունը հուլիսի 24-ին Մայիս Մայիսյանին հաստատեց հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության փոխնախարարի պաշտոնում: Նախկին փոխարտգործնախարար Ալեք Դուլյանի «Ժողովրդավարական Արցախի միություն» կուսակցության համակարգող նշանակվելուց հետո Մայիս Մայիսյանը ժամանակավորապես կատարում էր ԼՂԶ ԱԳ փոխնա-

խարարի դասակարգությունները: Մայիս Մայիսյանը ծնվել է 1967 թ. Սեփականկերտում: 1991 թ. ավարտել է Վանաձորի (նախկինում Կիրովական) մանկավարժական ինստիտուտի ֆիզիկամաթեմատիկական բաժինը (Սեփականկերտի մասնաճյուղ), ունի արականագրագիտական եւ լիզոր նախարարի դիվանագիտական կոչում, սիրաբան էր ուսուցիչն էր անգլերենին: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր:

Թ. Ն.

Գլխավոր ամբաստանյալին ԱԱՆ մեկուսարանից տեղափոխելու նոր միջնորդություններ կներկայագվեն

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: «Հոկտեմբերի 27»-ի դատավարության ընթացքում Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի Եսեյի Պապոյանի Օլեգ Յունուցեյը եւ «Հանրապետություն» կուսակցության ֆալկոնային անդամ Սուրեն Սուրենյանցն ասուլիս էին հրավիրել մանրամասնելու համար Նաիրա Գուրանյանին ՀՀ ԱԱ նախարարության մեկուսարանից ԼԳ նախարարության մեկուսարան տեղափոխելու առնչվող միջնորդության մեծամասն վերաբերյալ իրենց տեսակետները:

Օլեգ Յունուցեյի խոսքերով, Ն.Գուրանյանին այլ մեկուսարան տեղափոխելու միջնորդության հիմնական նպատակը գործի ոչ օրյեկտիվ մեկուսարանի հիմնավորված եւ չիմնադրված ենթադրությունների վերացումն էր, քանի որ «գործի օտս փաստաթղթեր ասում են, որ Ն. Գուրանյանի հանդեպ ԱԱՆ մեկուսարանում կիրառվել են ազդեցության տարբեր մեթոդներ»: Տեղափոխվելու վերաբերյալ ամբաստանյալի բա-

Գասական դիրհորուում, ըստ փաստաբանի, բացարձակապես անհրաժեշտ էր: Նշելով, որ Ն. Գուրանյանին ԱԱՆ մեկուսարանից տեղափոխելու հարցը միջնորդություններ

15 արվա ազատագրված դասադարսված գինձառայողը երրորդ անգամ է հազարուլի դիմում

Նախկին գինձառայող Աղաբեկ Հայրապետյանը, որ 15 արվա ազատագրված դասադարսվել էր ԼՂԶ Գեորգյան դասարանի 97 թ. կայացրած դասավճռով, երրորդ անգամ է հազարուլի դիմում («Ազգ» մեկ շաբաթ անդադարեց էլ այս գործին): Երեկ կրկին խմբագրություն այցելեց դասադարսված գինձառայողի եղբայրը եւ հայտնեց, որ Ա. Հայրապետյանը հուլիսի 1-ից մինչև օրս հազարուլի մեջ է եւ գտնվում է ԶԽԿ կենտրոնական հիվանդանոցում: Հացադուլի դիմելու դատաճանդը մեծապես նույնն են եղել՝ վերանայել իր նկատմամբ կայացված «անօրինական դատավճիռը»:

ՀՀ գլխավոր դատախազ Ա. Թամազյանին ուղղված դիմումում դասադարսվածի հարազանները հայտնում են, որ իրենց անընդմեջ բողոքարկումների արդյունքում 97 թ. աշխատանքի 33 գինձարկան դասադարսվածները մեկ անգամ դադարեցվել է գործը ուսումնասիրելու համար, սակայն դասադարսված, ինչպես միշտ, նույնն է եղել՝ «դատավճիռը միշտ է եւ դատախազի համապատասխան: Անտեսվել են փաստաբանի ներկայացրած հակա-

փաստարկներ, որոնց դեմ, նրա ասելով, մինչև օրս դասադարսվածը առկայություններ չի ներկայացրել: «Առաջին անգամ Ա. Հայրապետյանը հազարուլի արեց 98 թ. հոկտեմբերի 17-ից մինչև դեկտեմբերի 9-ը, սակայն գինձառայող Գազիկ Ջահանգիրյանը հայտարարեց, թե «սիմուլյացիա է անում դատախազ Եսեյի Պապոյանի ազատվելու համար»:

Դասադարսվածի հարազանները դիմումում նշում են, որ բողոքարկումների արդյունքում վերանայվել են փաստադարսված գործով երկու այլ դասադարսվածների մեղադրանքները, բայց Ա. Հայրապետյանի մասով լուրջում էր դատախազը: Հայտնում են, որ իրենց հարազանի նկատմամբ անօրինականություններն ու բռնություններն են գործողվել Սեփականկերտի փոխնախարարի մեկուսարանում, որի համար ժամանակին աշխատանքից ազատվել են տղաներն են Երանյուկը ԼՂԶ Պապոյանի նախկին նախարարի քիմիոտիկ Սասուն Աղաբաբյանը, Մարգարիտի նախկին դատախազ Էդիսոն Դանիելյանը, փրեական գործը փնտրվելու եւ գնդի հրամանատար Վ. Ավետիսյանը:

«Դողագործը» կզսի ամերիկյան ընկերությունը

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ արդյունաբերության եւ առևտրի նախարար Կարեն Եսեյանից, ամերիկյան «Թի Ես Ինվեստմենթ» ընկերությունը «Դողագործը» գնելու առաջարկ է ներկայացրել: Այսօր ստացվում է, որ կառավարության նիստում կնքարկվի այս հարցը եւ կընդունվի համապատասխան որոշում: Ամերիկյան ընկերությունը ձեռք է բերելու վերակազմավորված «Դողագործ-1» ընկերության բաժնեմասերի 75 տոկոսը, մնացած 25 տոկոսը մնալու է «Դողագործին»: Նախատեսվում է այստեղ 1,5 արվա ընթացքում ներդնել ռադիալ (բառավարչի) դողերի արտադրության հոսքագիծ: Միեւնույն ժամանակ Եսեյանի վերանորոգումը, վճարվելու են աշխատավարձերի նախկին շաբաթների դատախազը, նոր դատախազի կուսակցում չի օրյալարվելու: «Թի Ես Ինվեստմենթը» հայտնի է որդես հիմնականում դողերի առևտրով զբաղվող ընկերություն եւ ընդգրկված է «Եվրո-դակ» ընկերության մեջ: Այս գործարարը, ըստ նախարարի, «Դողագործի» գործյան հանգույց դարձած հարցը կլուծվի: Իսկ Կարեն Եսեյանի հետ ամբողջական հարցազրույցը կհրատարակենք առաջիկա համարներից մեկում:

ում կներկայագվեն տեղափոխման անհրաժեշտության ավելի ծանրակշիռ աղադույցներ, նա համոզմունք հայտնեց, որ դասարանն ի վերջո կկայացնի Ն. Գուրանյանին տեղափոխելու վճիռ:

Բարեգործական ակցիա՝ «Երբ գալիս է սեղեսները»

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: ՀՀ սոցիալական աղափուկության նախարարության նախաձեռնությամբ իրականացվում է «Երբ գալիս է սեղեսները» բարեգործական ակցիան: Նպատակն է նյութական աջակցություն հասկանալի եւ դողող վերադարձնել սոցիալապես անապահով աշխատանքային կենտրոններին, որոնք նվազագույնում կենսապայմանների բացակայության դատախազը չեն ստանում դատախազի միջնակարգ կրթություն: Նախնական սվալներով, հանրապետությունում 14 հազար այդպիսի երեխաներ կան:

Նախարարության արտաքին կադրերի վարչությունում Մանուկյանի թղթակցին տեղեկացրին, որ ներկայումս ընթանում է աշխատանքի վերադարձում: Նվեց նաև, որ ակցիան ֆարգելու նպատակով կդասարանվի գովազդային տեսա-հոլովակ:

Միջազգային դոնոր եւ հասարակական մի շարք կազմակերպություններ իրենց դատախազությունում են հայտնել միանալ ակցիային:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԳԵՐԻՑ
Հրատարակության մի շաբաթ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԳԵՐԻՑ» ՍՊԸ

Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆախ: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅՍՄՏՐ ՄԻՏԻՍԻԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊՆՐՈՅՐ ՅՍՄՏՐԱՆ / հեռ. 529221

ՏՅՈՒՆ
ՅՈՒՆԻՍԻԱՆ ԱՆՍԵԼԵՆ / հեռ. 529353

Համակարգ. ծառայություն
/ հեռ. 582483

Շուրջօրյա լրատվական ծառայություն
/ հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգային ծառայություն
«Ազգ»-ի համար

Թերթի նիստերի ամբողջական քննարկում
կի արտատպումները տպագրվում են մամուլի միջոցով կամ առցանց հեռուստատեսությամբ, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության, խախտելու են համաձայն ՀՀ հեռուստատեսության իրավունքի մասին օրենքի:

Նիստերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում

«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Իրավիճակ

Քանի որ լուր է տարածվել 1700-ամյակի կաղաքացու-թյամբ տղամարդ 150 հազ. տարիների թիվը, մոտանում այդ թիվը մեկընդմիջ ընդունելով, որ է-թե այս տարի 60-70 հազ. մարդ մուս-գործի Հայաստան, դա կլինի լավ-գույն ցուցանիշ: Ամեն դեպքում ան-ուրանայի է, որ այս տարի «Չվարթ-նոց» օդանավակայանն ավելի կն-դանի ու մարդասպան է, քան անցյալ տարվա այս ժամանակահատված-ում: Օդանավակայանը համար-վում է երկրի դարձաբեր, որով սկս-

րաններ ուղղակի սրահի մեջեջում անկաղ շարժված սեղան-աթոռնե-րով: Եթե այդ ամենին ավելացնեն-ք ընդունված զուգարանների ու ասիճանների, զուգարաններից փչող հոսքը, կարծում ենք, դասկե-րն ամբողջական կլինի: Ըստ որում, օ-դանավակայանի ներքին կողմից դակաս տղամարդի կլինեմ, եթե չն-կայացնենք մի ֆանի մասկետներ հայաստանյան տղամարդկան ղո-ր-սի հավերժ ողորձմանի թեմա դա-ծած հասարակական զուգարաննե-րից, որոնցից օգտվել «Չվարթնո-ց»:

«Բույր» ներքին աշխատանք: Որեւէ երկրի օդանավակայանում թեթև մարտադիր է այդ երկրի ընդունված արտադրանքների, հու-ճանվածների խանութների գոյու-թյունը, որից գնումներ կատարել տարածի համար մարտադիր արա-րողակարգ է: «Չվարթնոց» կրթակ-խանութների շարժում հասկառու-աչ է ծակում օդանավակայանի ճարտարապետության հետ լիովին անմեղաբանակ, կանաչ մարմարով, առաջին հայացից շեղությամբ «փայլող» «Հայկական կոնյակ»

հու համար «դեբեթի» ու սուրճի համար առնվազն մեկ ժամ կո-հանքով: Բավարարվեմ այս մի ֆանի դ-վագներով ու շեմից դուրս գանք, ո-ր-սեղ, ի դեպ, նույնպես աշխուժու-թյուն է: Դրսի մասում ես կարելի է հանդիպել շեմի ու օդանավակայ-անի ճարտարապետության հետ կաղ չունեցող ինչ-որ կառուցների սրճա-րաններ, կրթակներ եւ այլն: Սակայն խորհուրդ կսայինք ուժարդություն չդարձնել ինչպես դրանց, այնպես էլ օդանավակայանի օդակառու-սումների մեջ կախված առիթսած ձկ-

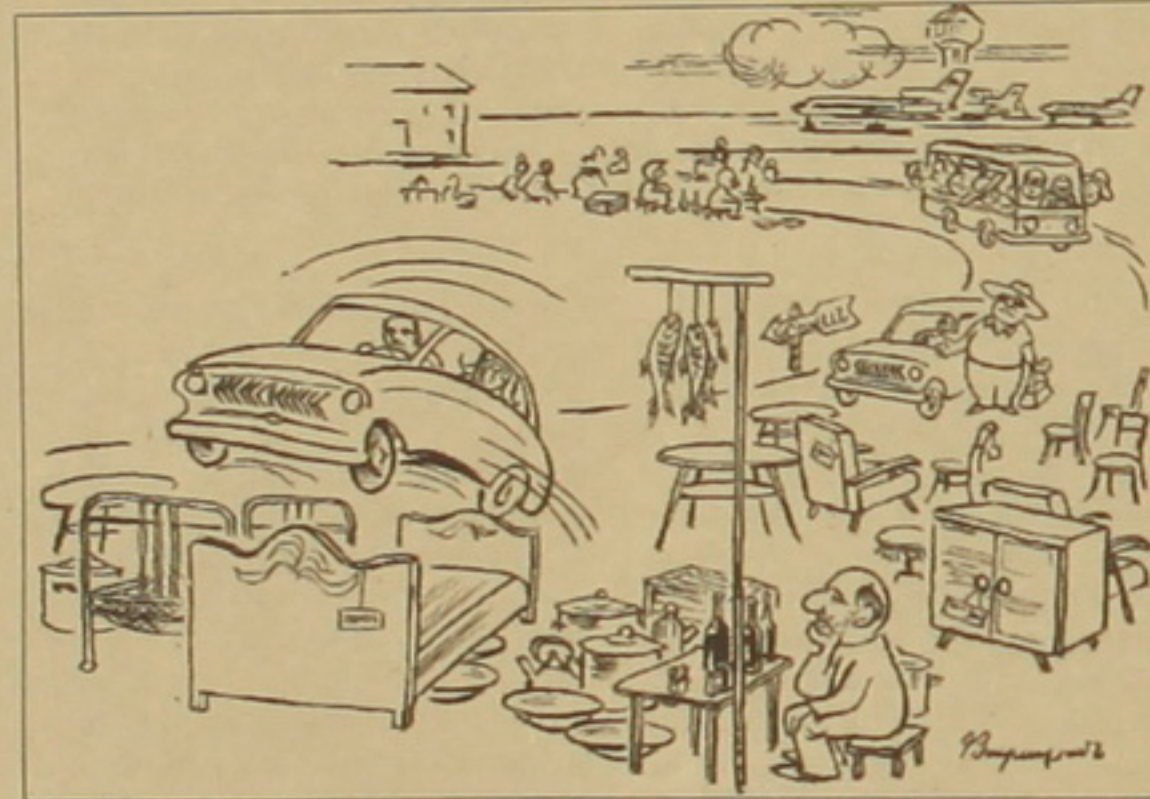
նամակեղյակ «սեսարան վայրերով»: Ճանադարհի երկու կողմում ձգված շուկային (ավելի ճիշտ՝ բազարին) խորհուրդ կսայինք ներդրանքներ նայել հավի առնելով, որ մեր երկ-րում դեռես շուկայական հարաբե-րությունները ձեռավորման փուլում են: Եթե մեզ ճանադարհի կողմ եզրին վաճառվող հիմնական առարկանե-րը, որոնք վաճառվում են կող-կողի անվաղող, այլուր, ճարտ, վազի սաւես ու ծաղիկ, փողոցի փո-ճու ու ավանդեմանների արտա-սումների մեջ կախված առիթսած ձկ-

Հայաստանի դարձաբերից սկսվում է մուսքը դեռուի... «բազարային երկիր»

Պետրոս մը «Չվարթնոց» օդանավակայանի մեջ

վում են երկիր ժամանողի առաջին տղամարդկանց, իսկ առաջին տղամարդկանց միջև էլ լուր է տարածվում «Չվարթնոց» օդանավակայանն ու նրանով Հայաստանը մեր երկիր առաջին անգամ ժամանած հյուրերի աչքերին: «Սովետական ու արեւմտյան ոճերի հնարավորինս ան-ճաւակ համադրություն», սա է մի ֆանի արտասահմանի գույնակից-ներիս կարծիքը «Չվարթնոց» միջազ-գային օդանավակայանի ներքին հարդարանի ու դիզայնի վերաբե-րյալ (եթե կա), փոխաբերելով, նրանց կարծիքով, շեմի արտադրող ճարտարապետական լուծումներով, շատ գրավիչ է: Օդանավակայանի ներ-սում ամեն ինչ ցամաքով է ու ան-մեղաբանակ, իրար կողմի կարելի է հանդիպել այս ու այն ավիաընկե-րությունների ներկայացուցչություն-ների, արքեր սեղեկասու ծառայու-թյունների, փորձիկ խանութների, կ-րթակների, մի խոսքով՝ «Մալաթիա» շուկայի մի փոքրիկ հասվածք «Չվարթնոցում», որն, իհարկե, կի-սաս կլինեմ առանց դրամի փոխա-նակման կեսերի, թերթերի (ավելի շուտ «Խաչքառների») ու ամսագրե-րի վաճառատեղաններ, ու այդ բո-լորի արանում ամենուր, որտեղ որ հնարավոր է մասկետացնել, սրճա-

ցում» արժե 50 դրամ (մի կին նսած դռան առաջ փողերն է հավաքում ու թուղթ բաժանում), զուգարանի ներ-սի մասերը սոխակեցված են ու ան-մեղաբանակ, սեղադրված են ջրի բաւեր, բայց որոնք երեւի սեղադրման օրից հավերժ դասարկ են: Զուգա-րանների ծորակներն էլ սեղ-սեղ են ծորում են, իհարկե սառը ջրով: Տափ ջուր էլ կա, բայց... «Չեմուկի» շե-մի մեջ լվացարանակոնքերն ուրված, որոնք «հաջողությամբ» փոխա-ր-նում են չծորացող ծորակներին: Ի դեպ, կեղտոտ լվացարանների կողմի-ն օճառ էլ կա, բայց այնքան կեղտոտ, որ թեթև ֆեյեր կհամաձայնեին ձեռք տալ, ինչ վերաբերում է ձեռքերը չո-րացնելուն, ապա խորհուրդ կսայինք հույսները դնել սեփական թաւակ-նակի վրա, ֆանի որ մասից կախված էլեկտրական չորացուցիչը ոչ թե օգ-տագործման, այլ ֆաղափակիք զու-գարանի տղամարդկանց ամբող-ջացնելու համար է (երեւի սեղադ-րման օրից չի աշխատում): Միջա-վայրն ավելի է ամբողջանում, երբ զուգարանից դուրս գալիս, բառա-ցիորեն երկու մեք հեռավորությամբ ուղիղ զուգարանի դռան առջեւ բացվում է արակարգ «Տղամարդի» դիզայնով բարը, որի մարտադ «Ե-կախեր» մասնուցողիկն երեւի ար-դեն վաղուց սովորել է ազոսի հոսի

մակագրությամբ խանութ-սահլը, ո-րը երեւի կառուցել ու փոճանել են, ֆանի որ խանութը դասարկ է ու հե-սեւաբար փակ: Վերը նկարագրված հասարակությունների տղամարդկան ուրակի մասին խոսելը, կարծում ենք, ավելորդ է: Բավարարվեմ միայն մեկ փաստով՝ «Տեղեկասուկ» դա-սուկանի վրա եթե կարդաք ուսուրեն «դեբեթի» մակագրությունը, ու-րեմն, խորհուրդ կսայինք առնվազն մեկ ժամ այլեւս մասուկանին չն-սեմալ, որովհետեւ աշխատակցու-

կանգառներում եղած աղբին, ֆան-ված սյուններին ու ասֆալտին, օդա-նավակայանի անխնամ, շխուր ք-ջադասին եւս, փոխաբերելով, առաջին իսկ մասահած մեղաբանակ ուղե-վել երեւան, ֆանի որ թափուկ-Արա-վանդ ճանադարհի երկու կողմերում ձեզ տղասում են ոչ միայն «Տղա-վորիչ» մասկետներ: Իհարկե, եթե մինչ այդ ձեզ չի կանգնեցրել ավսոսեմանը, ուրեմն բախտները բերել է եւ կարող ես հանգիստ շարունակել ճանադարհի գնալովելով

ներ ու ամենասարբեր մթերներ, մի խոսքով՝ «Մալաթիայի» շուկայի մե-կնոթ մասկետները այս անգամ Չվարթնոց-երեւան ճանադարհին: Ընդ որում ճանադարհային «բազա-րը» Արզավանդի խաչմերուկում ավե-լի է ամբողջանում մոտ 500 մեք եր-կարությամբ ճանադարհի երկու կող-մերում փոճած կահույքի շուկայով: Կահույքի մեծ մասը՝ երկեղանի մահճակալները, լրագրատեղաններն ու օրորոցները, Արզավանդի խաչմե-րուկին հարող գոբ, փոճեղասա-րածում ուղղակի շարժված են արեւի ու փոճու մեջ երեւան մուսք գործող ավսոսեմաններին ի սեւ: Արզավան-դի խաչմերուկի կահույքի շուկայով էլ բացվում են երկրիս մայրաքաղաքի դարձաբերներ: Այստեղ է Հայաստանը ժամա-նողների առաջին տղամարդկանց-րում: Մասն սուկ մասկետներն էին, մեկնաբանությունները թողնում ենք ֆաղափական գործիչներին ու նաեւ օդանավակայանի ղեկավարությա-ն ու սեղական կառավարման մարմիններին: ԳԱՅԵՆ ԵՄԵՐՈՅԵՆ Տ.Գ. «Հաղավիթային դեթի հետ վերադարձում եւ այլ մտահոգություններով լի հարցազրույցը «Ազգ» կիրադարանի առաջիկայում:

«Ինձ դասում են հիվանդին օգնություն ցույց տալու համար»

Դասարանը գտել է, որ բժիշկն անզգուշությամբ սպանել է հիվանդին

Արագածոտնի մարզի առաջին աշանի դասարանը «Աղարանի հիվանդա-նոց» ՊԲԲԸ-ի բժիշկ, մանկաբարձ-գի-նեկոլոգ Գագիկ Միրախանի դասա-րան էլ է ազատագրված ուղիղ ա-շխատանքների երկու տարի ժամանակով եւ մեկ տարով գրել է վերաբուժությամբ զբաղվելու իրավունքից: Միաժամա-նակ վճռվել է Գ. Միրախանից հօգուտ տուժողի քննազանով 1 մլն 500 հա-զար դրամ որոշեւ բուժման եւ բաղ-ման ծախսերի փոխհատուցում: «Ինձ դասում են հիվանդին օգնություն ցույց տալու համար», ասում է բժիշկ Գ. Միրախանը, ոչնչով հիմնավորված չհամարելով իր հանցանքը: Դասավճռով դասարանն աղացուց-ված է համարել, որ բժիշկ Միրախանի գործողությունների հետեւանով է մա-հացել Արագած գյուղի բնակչուկի 33-ա-մյա Գյուլնարա Վարդանյանը: Հինգ ե-րեխաների մայրը, որ մինչ այդ 7 ծնե-դաբերություն է ունեցել եւ 15 արիես-սական վիժում գանգաւակ է արյու-նահոսությունից եւ 2000 թ. ապրիլի 26-ին ընդունվել է Աղարանի հիվան-դանոցի գինեկոլոգիական բաժան-մունք: Գ. Միրախանը ախտորոշել է 13-14 աստիկոսի հիվանդություն, թերի ին-նաբեր վիժում, արգանդային արյունա-հոսություն: Կատարել է արգանդի խո-ռոչի ֆեռում եւ բուժումը տարել է այդ ուղղությամբ, սակայն Գ. Վարդանյա-նի վիժանքը ծանրացել է: Գ. Միրախա-նը, խորհրդակցելով երեւանի թիվ 8 հիվանդանոցի գինեկոլոգիական բա-ժանումներից Գ. Գեւորգյանի հետ, հիվանդին տեղափոխել է այնտեղ: Գ. Վարդանյանը ժամը 15-ին ընդունվել է երեւանի 8-րդ բուժմիավորման գինե-կոլոգիական բաժանումը ծայրահեղ ծանր վիժանում, եւ ներարկվել է վի-

րահատության, սակայն վիժանքը չի փոխվել, եւ մայիսի 1-ին Գ. Վարդա-նյանը մահացել է: «Գյուլնարա Վարդանյանի մահն ա-ռաջացել է արյան կոտորակի, եւ հետա-գա ՆՏՍ-ի համախտանիշի զարգա-մամբ նրա մոտ խախտվել է արյան մա-կարդելիության համալսվությունը, ո-րը հետեւան է արգանդի վզիկի բա-փածակման», դասաբժեկական փոր-ձանություններ արդյունների վրա հիմ-նվելով գրել է դասավճռում: Դասարանը գտել է, որ բժիշկ Գ. Մի-րախանը Գ. Վարդանյանի բուժման ըն-թացումը ցուցաբերել է հանցավոր ան-փութություն եւ անզգուշությամբ սղանել է հիվանդին: Նման վիժակում հակացուցված է եղել հիվանդի տեղա-փոխումը Աղարանից երեւան, դրա փո-խարեն ղեկավարել է իրավիճակի առաջա-րան մասնագետներ եւ տեղում կազմա-կերտվել վիրահատական միջամտու-թյունը: Դասավճռի հիմունք ընկած է դա-սաբժեկական հանձնաժողովային փորձանությունները եզրակացությունը, որի արդյուններից բժիշկ Միրախանը համամիջ է: «Ես նման կասկածներ ունեցել եմ, սակայն բափածակումը ժխտել է վիրահատությունից հետո», հայտնեց բժիշկը «Ազգին»: Առաջին դասաբժեկական եզրակացության մեջ գրվել է, որ 8-րդ հիվանդանոցում վի-րահատությունը կատարվել է ժամանա-կին, հետվիրահատական բուժումը հի-վանդի վիժակին համադասախման: Տուժողները դիմել են դասախազու-թյուն ոչ թե Գ. Միրախանին, այլ մե-ղավորներին հայտնաբերելու եւ մյա-ժեղու խնդրանով: Սակայն թե՛ նա-խախնությունը, թե՛ դասարանն անե-տել են, որ հիվանդը մահացել է 8-րդ

հիվանդանոցում, վիրահատությունից 5 օր հետո: Հիվանդի հետ առնվել է 6 բժիշկ, որից երկուսը՝ Աղարանում, ընդ որում Գ. Միրախանը եւ բժեկուկի Տ. Գեւորգյանը նույն գործողությունն են կատարել հիվանդի հետ: «Աղարանի հիվանդանոցի բաժանումների վարիչ Տասյանա Գեւորգյանը, ինչպես նաեւ բուժող բժիշկ Միրախանը թույլ են տվել հիմնական սխալը՝ չեն կանխ-րոշել մարանոցային հիվանդության եւ արգանդի մարանոցի ու արգանդի խո-ռոչի ֆեռումից հետո բափածակելով դասարանը... հիվանդին տեղափոխել են երեւան», (դասաբժեկական փոր-ձանությունները եզրակացությունից): Ե-րեւանում բժիշկներից 3-ը վիրահատե-լ են, իսկ մեկը՝ 5 օր բուժել է, սակայն նախախնությունը մեղադրանք է առա-ջադրել միայն Գ. Միրախանին՝ գտե-լով, որ նրա սխալ գործողությունների հետեւանով է մահացել երիտասարդ կինը: «Ես դիմում էի, թե 8-րդ հիվան-դանոցում ամեն ինչ չէ, որ ծիւք է ա-րկե, անհրաժեշտ անալիզները չեն կա-տարել: Արդեն երկուրդ փորձանու-թյուն մեջ հայտնվեցին որոշ բաներ, ո-րոնք վկայում են, որ 8-րդ հիվանդանո-ցում ես ղեկավարել է փեթել Գ. Վարդա-նյանի մահվան գաղտնիքը», ասում է դասախաչայ բժիշկը: Իր հերթին մանկական մահացու-թյան սույն դեղոր ֆեռել է ՀՀ ԱՆ մա-նկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի խորհուրդը, Իճնարկվել է նաեւ հիվան-դի տեղափոխման անողորմականա-մարտության հարցը, որի համար բացա-ռադե մեղադրվում է բժիշկ Միրախա-նը: Դասարանն անսեւել է այստեղի մի կարեւոր հանգամանք. 8-րդ հիվանդա-նոցի գինեկոլոգիական բաժնի վարիչ Կ. Գեւորգյանը, որը մասնակցել է

խորհրդի նիստին, խորհրդի անդամնե-րի հարցին «Չէ՛ որ Գ. Միրախանը ձեզ տեղեկացրել էր հիվանդի ծանր վիժա-կի մասին: Ինչո՞ւ չեմ կարող Մարանն սեղում օգնություն ցուցաբերելու հա-մար», դոցենտ Կ. Գեւորգյանը մասա-խանում է: «Իմ առողջական վիժակը ներկայումս թույլ չի տալիս մեկնել ք-ջաններ եւ բուժօգնություն ցուցաբե-րել»: Բժեկին մեղադրել են նաեւ հի-վանդին 60/0 ծնունով տեղափոխե-լու համար, որը չի հաստատվում ոչ վի-սասաբերով, ոչ վկաների ցուց-մունքներով: Հանրապետության առաջաւար մա-նագետներից ձեռավորված խորհուրդը եկել է այն եզրակացության, որ «հիվանդանոցի վաղուց ընդհատված է եղել կինը հղիացել էր վերջին արիես-սական վիժումից 1,5 ամիս հետո, որի արդյունում նա երկու ամիս սանը ա-րյունահոսել է, եւ մարելուց հետո ա-րյունահոսությունը դադարել է: «Գ. Միրախանի գործողությունները եղել են մասնագիտորեն հիմնավորված եւ ոչ մի վնաս չեն դասձառել հի-վանդին ոչ հիվանդանոցում եւ ոչ էլ ճանադարհին, ֆանի որ նրան հաջող-վել է դադարեցնել արյունահոսությունը, իսկ բափածակման վարկածը ժխտել է»: Հանձնաժողովը դեղոր համարել է շատ բարդ, հազվագյուտ հանդիմող այնաբանություններից եւ եզրակացրել «Մանկաբարձական դա-բոլոգիայի հազվագյուտ ծեւին է հան-գել եւ ծանր կլինիկական վիժակի, ո-րը թույլ չի տալիս ժամանակին ճանա-չել մարանոցային հիվանդությունը Աղա-րանի նման ցածր հագեցվածություն ունեցող հիվանդանոցում: Հանձնաժո-ղովը գտել է, որ Միրախանը ծիւք է վարվել, նրա գործողությունները չէին

կարող հիվանդի մահվան դասձառ դառնալ»: Հանձնաժողովի այս եզրակացու-թյունը, որը ստորագրել են բժեկական գիտությունների երկու դոկտոր-որոշե-րներ եւ երկու դոցենտներ՝ դասարա-նը ներկայացրել է նույն դասաբժեկա-կան հանձնաժողովին՝ «գրախոսե-լու», որի չորս անդամներից երկուսը նույնպես որոշեւտներ են: Նրանք մա-սասխանել են, թե կատարված վերու-ծության հետեւությունները չեն թիւմ ներկայացված բժեկական փաստաթ-թերի սկզբներից: Կրկնակի փորձա-նություն է նշանակվել, նաեւ դիակի արտաբերվում է կատարվել, սակայն ՀՀ ԱՆ ԳԲԳԿ-ն կրկին ուղղել է իր տե-սակետը, գրելով՝ «Վիրահատությամբ հայտնաբերված արյունահոսությունը աղացույց են հանդիսանում բափա-ծակման մասին»: Էանի որ դասավ-ժիղը չի դասախաչանում, թե ինչո՞ւ կա-րելի է արժանախաճա համարել մա-նագիտական հանձնաժողովներից մե-կի տեսակետը, երբ համաձայն վերու-ծությամբ չի ժխտվել մյուսը, ուսի թժեկ Միրախան էլ, աղալինելով իր մասնագիտական կարողություններին չի ընդունում դասավճռի հիմունք ըն-կած եզրակացությունը եւ դասարա-նում: Հնայած 1700-ամյակի կաղաքացու-թյամբ ընդունված համաձայնական կի-րառմամբ նա ազատվում է ուղղիչ ա-շխատանքների ձեռով նշանակված դա-սիժը կրելուց: «Ես ղեկավարել է մյաւա-նեմ իմ ուսնահարված իրավունքներն ա-ռանց հուսահատվելու: Լավ գիտեմ, որ դժվար է լինելու, բայց ես հասնել եմ արդարության», ասում է բժիշկը:

Նունիսի 5-23-ը Լոնդոնի «Արկոլա» բաժնունդում ռեժիսոր Մեհմեդ Էրգենի բեմադրած «Գուկեր Գրասի» «Plebeians Rehearse the Uprising» ղիեսուն (թարգմանությունը Ռալֆ Մանհեյմի) Բեռնոլի Բեխիսի դերասանուհի կնոջ Յելեն Վայգելի դերով հանդես է եկել հայազգի ճանաչված դերասարությունը ստանում է փակել բաժնունդը:

Բացի այս դրամատիկ լուծումներով լի ղիեսից, Արմանին վերջերս Լոնդոնի «Վենյու» բաժնունդում, ըստ նույն աղբյուրի, հանդես է եկել «On the couch with Nora Armani» («Թախսի վրա Լորա Արմանիի հետ») միանձնյա դերակատարու-

երկարատև ծափահարություններով և գովասանքի խոսքերով: «Պիեսը տոյում է բանականությունը, միաժամանակ զվարճալիորեն վառ դառնում հեռախոսախոսությունը», նշել է «Ամենացողը» ֆիլմի ռեժիսոր Ջորջ Սլուգերը՝ ավելացնելով, որ Լորան գերազանց է կատարում իր դերը: Ֆրանսիայի

Նորա Արմանին Բեխիսի կնոջ դերով Լոնդոնում

Նունի Լորա Արմանին, հաղորդում է «Արմինյն միրո սիեթթեթթ» շաբաթաթերթը:

Պիեսի իրադարձությունները տեղի են ունենում Գերմանիայում, 1953 թվին: Գերմանացի բաժնական և հասարակական գործիչ Բեխիսը (որի դերը կատարում է Թիմոթի Սորանդը) ղաժառանգվում է բեմադրել Եբեմիի «Կորիոլան» ողբերգությունը, մինչ բաժնունդի շեմին ցենսորները աղաժամակարարում են կառավարության ճշտումների դեմ: Երբ բանվորների կողմից մի ղաժառանգությունը Բեխիսին է մոտենում աջակցության խնդրանքով, նա չի կարողանում կողմնորոշվել և իրեն ու բանվորներին դավաճանած լինելու մեջ մեղավոր է զգում: Կինը՝ Վայգելը, որը միաժամանակ և ղիեսի դերակատարուհին է, փորձում է հանդես գալ նրան ամբողջովին նեցուկ կանգնել բանվորներին: Կառավարությունը ստանում է փակել բաժնունդը:

«Սալ կալո» բաժնետարածում նույն ղիեսի ֆրանսերեն ներկայացման առթիվ ողորդյալներ Ալեն Մայրոն ասել է. «Մեծախոսական ղիեսները ծանծաղի էի համարում: Այս մեկը սակայն այլ է: Չե՛ր ներկայությամբ թարմ է, հրաշալի: Ամբողջ էմ բազմաթիվ լեզուներ կատարյալ իմանալու ձե՛ր կարողությամբ»:

Պիեսի հեղինակը Լորան է: Դրանից առաջ նա ժիրայր Փափազյանի հետ հեղինակել է բուրգիս հայտնի «Կայր Արարատ» ղիեսը: Նա հանդես է եկել աշխարհի ավելի քան 20 փողատներում, այդ թվում՝ Վենեցիայում, Լոս Անջելեսում, Բոստոնում, Վաշինգտոնում, Սոնթեյլում, Սիդնեյում և Երեւանում: Նրա խաղաղամեկ մյուս ղիեսներից են՝ «Յես նայիր բարկությամբ», «Մեծ աղմուկ ոչնչից», «Ճակատագրի մարդը», «Ալեն ընդ ական», «Ձեմե՛ր և մարդիկ» գործերը:

Ժամանակակից հայ նկարիչները՝ ուշադրության կենտրոնում

Չիկագոյում զգնվող «Վիի Յով» համախոսակից ժամանակակից արվեստի» հաստատությունը հրապարակ է հանել ժամանակակից հայ արվեստի նվիրված ալբոմների շարքի առաջին երկու հատորները: Առաջինում ամփոփված են Արթուր Սարգսյանի 36, իսկ երկրորդում՝ Վահան Ռունբեյանի 25 յուղանկարների լուսանկարները: Այս մասին է տեղեկացնում «Արմինյն միրո սիեթթեթթ» շաբաթաթերթը, ավելացնելով, որ նրանց նկարները մաս են կազմելու սեպտեմբերի 15-ից Երեւանի ազգային թանգարանում բացվելիս «Արթուրյաններին» ղաժառանգությանը: Ժամանակակից հայ արվեստը՝ խորագրով 33 նկարիչների ցուցահանդեսին:

Ալբոմների նախաբանը գրել է Լազարոս Կարոյանը: Գունավոր լուսանկարների հեղինակը Պողոս Պողոսյանն է: Կարոյանը նկատում է, որ արվեստագետների ստեղծագործությունները ղաժի վրա զգնվող լուսանկարների նման են, ոմամբ բաց են, մյուսները՝ փակ, ոմամբ ներառված են բացահայտում, մյուսները՝ արտաքին աշխարհը: «Կսվները ժամանակի որոշակի հասկանում են, երբեմն ներկա, երբեմն՝ անցյալ», գրում է նա:

Ժամանակակից հայ արվեստագետներին ուղեկցելու գործում մեծ ավանդ ունի Վիի Յովի համախոսակիցը, որի նախապես է ցուցահանդեսների միջոցով աշխարհի ուշադրությանը հանձնել հայկական արվեստը: Ըստ ծրագրվածի, հաջորդ ալբոմը նվիրված է լինելու Արթուրի եղբայր՝ Արամ Սարգսյանի կսվներին, որոնք այժի են ընկնում մաթեմատիկական փիլիսոփայությանը:

Երիտասարդ թավջութակահարի դերբյուսթ Բոստոնում

«Արմինյն միրո սիեթթեթթ» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ հունիսի 22-ին Բոստոնի սիմֆոնիկ երաժշտության դահլիճում Բեյնոնի «Յայ մակույթի բարեկամների ընկերության» կազմակերպած «Յայկական գիեթ Պողոսյան» շաբեկան համերգին մասնակցել է նաև հայրենի շաղաղակոր երիտասարդ թավջութակահար Ալեքսանդր Չաուչյանը:

Չաուչյանը, որը նվագել է 7 տարեկանից, 1992-95 թթ. ուսանել է Լոնդոնի երաժիշտական (Մեյիսա Ֆելդի դասարան) և Գիլդոլի ողորդներում (Օլեգ Կոզանի դասարան): Վերադառնալով 1990-ի Յայնիսից 1992 թթ. կայացած համաղաժաստիանաբար «Պրեմիո մայադո» և «Միջազգային երաժշտական» մրցույթներում առաջին տեղ է զրավել: Յանդես է եկել Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Սվաբիայում, Իտալիայում, Ֆինլանդիայում, Շվեյցարիայում, Բելգիայում, Իսրայելում, Կանադայում, Վենեսուելայում: Նվագակցել է Լոնդոնի, Վիեննայի, Ժնևի, Լյուսեմբուրգի և այլ նվագախմբերի հետ:

Յայ դերասաններ ամերիկյան պիեսում

«Արմինյն միրո սիեթթեթթ» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ հունիսի երկրորդ կեսին Ռոդ Ալբենդի (ԱՄՆ) համայնային բաժնունդում ցուցադրված «Բալիիոլի վերջին գիեթը» ղիեսում դերերով հանդես են եկել հայազգի դերասաններ Չարլզ Կարաթեյանն ու Ջանեթ Գրիգորյանը:

Պիեսը գրել է Ալֆրեդ Ուրին, որն արժանացել է «Պուլիցեր» մրցանակին իր «Միս Դեյզիի վարորդը» գործի համար: Ռեժիսորն է Վինսենթ Լուրդնոն: Գործողությունները տեղի են ունենում 1939-ին «Քանոց Բեյկոններ» ֆիլմի ղրեմիերայի նախօրյակին: Յիսեր Լեհաստանն է գրավում, բայց Ասլանայում բնակվող գերմանացի էլիտս հրեաների ղիսավոր մտահոգությունն այն է, թե ով է զնալու Բալիիոլ լուսաբանելու հասարակական ամենակարեւոր իրադարձությունը երիտասարդների կյանքում: Առանձնաղաժես մտահոգված է Ֆրիցազ ընտանիքը, որ հարմար փեսացու է փնտրում Լալայի համար: «Սա մի հուզիչ, թեթև և անակնկալային լի ղիես է ընտանիքի ձգտումների, սիրո, ծնամարտության, հուսահատության և եղանկության մասին», գրում է թերթը ավելացնելով, որ ղիեսն արժանացել է «Թոնի» մրցանակին և ընտրվել համայնային բաժնունդի կողմից վերջինիս 80-ամյակի առթիվ:

Փոթորիկ

«Սիբիրոն», որն անցյալ ծննդյան տներին ողողել էր ամերիկյան խաղալիների շուկան (500 հազար օրինակ է վաճառվել, յուրաքանչյուրը՝ 100 դոլարով), այս ամռանը կվաճառվի Մեխիկայում, իսկ առաջիկայում՝ նաև Եվրոպայում, հաղորդում է Կալիֆոռնիայում լույս տեսնող ՅԳ օրգան «Յուսաթեր» օրաթերթը:

«Սիբիրոն» ձեռքի ղափսի համակարգիչ է, որով կարելի է խաղալ հարյուրավոր խաղեր և կարողանաժես նուրբերի հետ: Թեև արտադրվում է Յայվանում և վաճառվում Մ. Նահանգներում, խաղալիի ստեղծողը հայկական ծագումով մոսկվաբնակ մի երիտասարդ է՝ Դեյվիդ Յանգ անունով, որն այդ սարքի ղաղափարը մտահոգացել է 1998-ի ամռանը, երբ հիվանդության ղաժառանգված զգնվել է ամերիկյան հիվանդանոցներից մեկում:

Ծնողները (հայրը՝ ղինացի, մայրը՝ հայ) հանդիմել են Մոսկվայի համալսարանում 1960 թ.: Երկուսն էլ բնագետներ են: Դեյվիդը հետևել է նրանց և 1989-ին, երբ դեռ ուսանող էր Մոսկվայում, հիմնել է համակարգչային ծրագրերի իր առաջին «ABBY Software House» ընկերությունը:

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐ

Ժիրայր Ասանյանի պիեսները՝ պարսկերենով

ԼՈՅՍ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐ ՀԱՄԱՐՈՒՄԱՎԱՆ ԵՐ ԿԱՐԵՍՏԱՅԵՐԵՐ

LOUYS

Հ 30, ՅՈՒՆԻՍ 30, 2001 թ. Armenian Bookery

Իրանահայ մակույթային և հասարակական «Լոյս» երկարաթաթերթի մեզ հասած վերջին համարում (2001 թ. հունիսի 30) հեռախոսի այլ նյութերի շարունակում երկու ծանուցում կա Յայասանի հանրածանոթ գրող քաժառանգ ժիրայր Ասանյանի ղիեսների բեմադրությունների մասին: «Ես եմ, եկել եմ» ղաժառանգությունը հունիսի 7-ից բեմադրվում է Յ. Ա. «Սիվան» միության «Մ. Թաժան» ղաժառանգությունը (բեմադրիչ՝ Սուրեն Անցականյան):

Իսկ Իրանի Իսլամական Յանրաղեսության «Ֆարհանգ» («Մակույթ») ղաղիկայանը ղարսկերենով ներկայացրել է նույն այս «Ես եմ, եկել եմ» («Կարուսել»), ղինդես նաև «Արթուրյան» ղիեսների ղաղիղբեմադրությունները: Պիեսները բեմադրել է Իրանում լայն ճանաչում ունեցող արվեստագետ Սաղիբողին Շաջարեն: Դերերը ստանձնել են Իրանի ամենակարող

և փորձառու դերասանները: Ինդես այս երկու, այնդես էլ «Թռչող ակսեից ղիած մարդը» ղիեսները ղարսկերեն է ղարգմանել Անդրանիկ Խեչումյանը:

Ողորդբեմադրության հետ միասին ներկայացվել է հեղինակը: Այնուհետև Սաղիբողին Շաջարեն բարձր ղնահատեց ժիրայր Ասանյանի ստեղծագործությունը: Մի առանձին բաժնում հարցազրույց է ներկայացվել ղարգմանի Անդրանիկ Խեչումյանի հետ, որն ի մասնավորի հայտարարել է. «Յայ ղաժառանգ իր ղաժառանգ ընթացում միե՛ս բնական վերել է աղբրել, նաժանակը Յայասանի խորհրդայնացումից հետո»:

«Լոյսը» նաև նույն է, որ ժիրայր Ասանյանի «Թռչող ակսեից ղիած մարդը», «Ես եմ, եկել եմ» և «Արթուրյան» ղիեսների ղարսկերեն ղարգմանությունները շուտով ղիսի հրատարակվեն առանձին գրույկով:

Երաժշտական արժեքավոր իրազործում

Մահվանից ավելի քան երեք տասնամյակ անց սակավին մեծ է հեռախոսությունը Բարսեղ Կանայան մարդու, երաժշտի և ղաժառանգի նկատմամբ: Բացի այն, որ հայրենի ղե սիյուոֆի շարքեր երգչախմբեր իրենց երգաղանկում մեծ սիրով տեղ են վերաղաժում նրա հորինած կամ մակած ստեղծագործություններին, վերջին տասնամյակում ուրակյալ հայ երաժշտական ղաժառանգությունների ուշագրավ օղակներ են կազմել նրա գործերն ընդգրկող ղաժառանգ սկավառակներ CD-ները:

Դրանցից առաջինը սիյուոֆային արվանդի ղաժառանգ Վաչե Պարսունյանի հարազատ կատարումներն են Յանագայինի Սիացյալ Նահանգների երաժշտական միավորի նախաձեռնությամբ և «Նարոս» երգչախմբի մասնակցությամբ: Երկրորդը հայրենի ղաժառանգ Յարություն Թոֆիկյանի վարդես կատարումներն են Երեւանի

կամերային երգչախմբի հետ և երրորդը, ըստ Բուենոս Այրեսում հրատարակվող «Արմենիա» շաբաթաթերթի, հայրենի ղաժառանգ Տիգրան Յեթեյանի ղեկավարած Յայասանի ղաղիկային երգչախմբի ղաժառանգության կամերային երգչախմբի, Յայասանի փոփոկ երգչիչների և ակվանի մենբերգիչների կատարումներն են: Այս վերջինն այժի է ընկնում նրանով, որ սկավառակի վրա են կանայանի ամբողջական գործերը: «Կոմիտասի արժանավոր սանի վասակը մեկ ընդհանուր երգիկի ղակ հավաքելն անհեռաղաղի գործ էր դարձել», գրում է ղերթը, ավելացնելով, որ 3 սկավառակների հետ հրաղարակ է հանվել 72 էջերից ղաղկացած մի ներդիր, որտեղ արխիվային հին ու արժեքավոր լուսանկարների և երկերգու երգացանկի կողին Պեսրոս Ալահայրղյանի ղավարուն ակնարկն է ղեժեղված՝ նվիրված Կանայանի կյանին ու գործին:

ՅՈՒՐԱԿԱՐՈՒ ԱՇԵՐԻՎ

Տասնիկ Պատյան. Փառք ու յաջողություն սփյուռփակային, ուլիեր բարձր գիտակցություն ունեցան աշխարհին այժմ մակարդակ ներկայանալու

- Որքան մեզ է հայտնի, հայկական որևէ օպերա աշխարհում ծանաչված որևէ բասրոնում դեռևս չի բեմադրվել, եւ Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնն առաջինն է սա ծեփադրում: Ինչո՞ւ հենց այդ բասրոնը հեծաբրություն դրսևորեց:

- Որքան ինձ հայտնի է, «Անուր» 20 տարի առաջ բեմադրվել է Միչիգանի օպերային բասրոնում եւ Մարսելում: Վերջինս՝ հայ համայնի ջանքերով: Սան Ֆրանցիսկոյում միջազգային մակարդակով հայկական օպերա

լի փոքր օպերային խմբեր են:

- Վերջին անգամ ե՞րբ եւ որե՞նչ եք հանդես եկել «Արշակ երկրորդ»-ում: Թեթեւ, կարծեմ, հենց այս տարբերակը երբեք չի մասնագիտացել:

- Վերջին անգամ ես «Արշակ 2-րդ»-ում հանդես եմ եկել Հայաստանի օպերային բասրոնի կազմում, Լոս Անջելեսում, 1987 թվականին: Ներկայացվել է սովետական տարբերակը, ոչ բնագիրը:

- Ի՞նչ կասե՞ք մյուս դերակատարների մասին: Փոխարինողներ լինելու՞ են:

- Գրեթե բոլոր դերակատարները, բացառությամբ Ներսեսի (դերերգիչը Տիգրան Մարտիրոսյանն է, որին փոխարինում է Երայրը՝ Հայկ Մարտիրոսյանը), մնացած բոլորն օտարներ են: Արշակի դերակատարն է Քրիստոֆեր Ուոլթերսոնը (բարիտոն), Փառանձեմինը՝ Նորա Գյուրիչը (մեցցո-սոպրանո), Վաղինակինը՝ Գորգոն

կացաբ, որ նվագախմբական վահանակի առջև կանգնելու է Լորիս Եզնազյանը:

- Շատ ուրախ եմ, որ ներկայացման մեծ կազմի փոխարինող հայերի մեջ նաեւ նվագախմբի հայ մեմբեր լինի: Այստեղ մեմբեր է նեմ աղբյուրի 28-ին աշխարհում հայտնի Վիեննայի «Մուզիկալ ֆրայն» սրահում Լորիս Եզնազյանի բացառիկ հաջողությամբ անցած մի համերգի մասին, որին ներկա էի: Առաջին բաժնում նա դեկլարացիոն իր ստեղծագործությունները՝ «Ռուսսամ եւ Չոհրադ» եւ «Հավասար», երկրորդ բաժնում՝ Չայկովսկու Չորրորդ սիմֆոնիան: Համերգն ունեցավ բացառիկ հաջողություն: Թե ինչու եզնազյանը ընտրվեց այս դասասխանաձև գործը դեկլարացիոն, իմ կարծիքով, վերջին տարիներին նա ծավալած մեծ աշխատանքը, ինչպես նաեւ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի հետ համագործակցությունը

կատարեմ, որ լավ օրինակ լինի, որ կարողանան ուրիշ հայկական օպերաներ էլ կատարել միջազգային բեմերում: Հայ ժողովուրդն այսօրվա շարժանդավոր կոմպոզիտոր է ունեցել 100 տարի առաջ, եւ նա այդօրվա հոյակապ օպերա է գրել՝ միգրացիոն երեւոյցներով, թե մի օր հայրենիքում կամ աշխարհում կկատարվի: Ո՞՞՞, իհարկե, իսպախական է, նյութը՝ հայկական: Տիգրան Չոխաջյանը մեծ աշխատանք է անում հայրենի օպերային շուկայում: Չոխաջյանը մեծ աշխատանք է անում հայրենի օպերային շուկայում:

- Հույս ունե՞ք, որ առիթը եզակի չի մնա:

- Հայերից բացի բավականաչափ օտար կատարողներ կան, եւ կատարումից է կախված ամեն բան: Կարելի է մակարդակը բարձր լինի եւ ժողովուրդը սիրի:

- Չե՞ր կարծիքով, էլ ի՞նչ հայկական օպերա ունեմ, որ կարող է հեծաբրել միջազգային բեմին:

- Շատ հայկական օպերաներ մենք չունենք: 20 տարի առաջ ներկայացված «Անուր» է, որ հաջող խաղաբանին մեմբեր է Գեորգյուս կատարեմ: «Ալմաստը», կարծում եմ: Շատ գեղեցիկ օպերա է:

Կատարողը, որ կարող է հեծաբրել միջազգային բեմին:

- Ի՞նչ եք կարծում միգրացիոն համաշխարհային բեմում հայ ներկայացող հաջող հայկական օպերան Չե՞ր «Անուր» լեան 40 օրը լինի: (Մե՛ր ընթերցողներին արդեն իրազեկել ենք, որ Մայնի Ֆրանկֆուրտի «Ֆիլետ» հրատարակչությունը կոմպոզիտոր Եզնազյանին է արձանել գրելու հիշյալ օպերան-ԱՅ. Դ.):

- Հույս ունեմ: Աշխատանքը դեռ գերազանցաբար փուլում է: Հնարավոր է մեկ-երկու տարի տեղի, մինչեւ վերջացնեմ:

- Ժամանակին գրել ե՞ք «Օբելիո» բալետը, «Ռուսսամ եւ Չոհրադ», «Փարիս եւ փարիսա» օպերաները: Հայկական որևէ նյութ Չե՞ք չի՞ ներկայացվել:

- Օպերա եւ բալետ գրելու համար միայն մասնագիտացված լինելու է: Առաջին հերթին լինի 3-4 տարի նստել ու մի օպերա գրել, միայն նաեւ, որ դասվորանսն կկատարի հեղինակած օպերան: «Փարիս եւ փարիսան» դասվորել էր բալետային թատրոնի համար, «Ռուսսամ եւ Չոհրադ»՝ ուղղակի կառավարության կողմից էր՝ Իրանի թագավորության 2500-ամյակի տոնակատարության համար:

- Հայկական օպերայի դասաբայում ինչպե՞ս միջին լինի, դասվորանսն ո՞վ մեմբեր է լինի՞ ՚՞ նախագահը, մակարդակի նախարարությունը, օպերային բասրոնը:

- Անհասներ կողմից էլ կարող է լինել: Հարցն այստեղ այնքան գուձար չէ, որքան կատարումը: Պատկերացրեմ, դժվար բան է, կոմպոզիտորը նստում, տարիներ շարունակ օպերա է գրում ու չի կատարվում: Ինչ վերաբերում է «Անուր» լեան 40 օրը՝ օպերային, այն ստեղծելը միշտ իմ ցանկությունն է եղել, անկախ դասվորից՝ իմ ազգային դասրան եմ համարում: Գրել վերջացնելուց հետո կներկայացվի օպերային բասրոններին:

Շատ տարածաբար հայ կոմպոզիտորներ ունենք, հույս ունեմ, որ նրանց կմտածեն օպերա գրելու մասին: Մասնաշաղկապներ երկար ժամանակ ուղում օպերա գրել, գարնանում եմ, որ նա չգրեց: Անոն Բարաբադյանն էլ կարող էր գրել լավ օպերա, նա էլ չգրեց: Օպերան բանկ հաճույք է, միլիոնների ծախս ունի: Պիտի ունենա լավ ծրագրել, լավ կատարողներ, որ հեծաբրություն բարձր:

ԱՆՍԵՏ ՏՈՒՄԵՐՅԱՆ
Գերանիա

«Արշակ 2-րդ»-ի համաշխարհային բեմերը՝ սեղաններ ի 8-ին Սան Ֆրանցիսկոյում

Հայկական օպերայի հիմնադիր Տիգրան Չոխաջյանը համեմատել է Չուրգոյե Վերդիի եւ Ժակ Օֆենբախի հետ: Սա Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնի ինտերնետային էջում «Արշակ 2-րդ» ներկայացման վերաբերյալ տրված թերես միակ «հստակ» ընկալելի «բացատրությունն» է ինչու է բասրոնն այդուհանդերձ անդրադառնում միջազգային օպերային խաղացանկին անծանոթ այս նյութին: Սեղանների 8-ին Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնում առաջին անգամ բեմ կրաճառանա Տիգրան Չոխաջյանի 1868-ին գրած «Արշակ 2-րդ» օպերան: 3 ժամ տևողությամբ համաշխարհային բեմ բարձրագույն հայկական օպերան կընթանա հայերեն լեզվով համընթաց անգլերեն լուսագրություններով: Ընդամենը 6 ներկայացում, որից առաջինը, ինչպես գրվեց «Ազգում», բարեգործական է լինելու, հասույթը սրամարդկելու է Վանաձորի երաժշտական դպրոցին: Երբեք բեմ չեղած օպերայի բնագիր տարբերակի մասին բաց գրվեց՝ մեծավ մասամբ ֆինանսական կեցվածքով: Հիմա հասկանալի լուրջություն է փորձերը դեռ չեն սկսվել, մասնակիցներն էլ երբեք չեղած նյութի մասին միայն վերադառնա կարծիք կարող են հայտնել: Մեկ միլիոն դոլար ֆինանսական ծախս կազմած ներկայացման համար միջոցներ սրամարդած հայ համայնի ջանքերն, այդուհանդերձ, արդեն այս կարելուազույն բասրոնի տարբերությունն են դառնում: Հենց «Արշակ 2-րդ» օպերայով է սկսվելու Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնի 2001-2002 թատերացումը: Հավի առնելով նյութի հանդեպ հասարակության մեծ հեծաբրությունը այսօր կփորձենք հնարավորինս լրացնել տեղեկատվական բացը: Ինչպես եւ բարեբան առաջ խոստացել էինք, գալիք բեմադրության մասին այսօրվա մեր հեծաբրությունների մասնակիցները երկու վիեննաբանկներն են՝ Օլիմպիայի դերերգիչի սոպրանո Հասմիկ Պատյանը եւ «Արշակ 2-րդ»-ի դիրիճոր Լորիս Եզնազյանը:

Գիրքը (տեմր), Գնեկինը՝ Ֆիլիպ Վերդի: Այսօրվա բոլորն էլ օտարագրի, փորձառու երգիչներ են: ԱՄՆ-ում հեծաբրության դասառավ ընդհանրապես ընդունված է փոխարինողներ ունենալը: Ի տարբերություն եվրոպայի, որտեղ փոխարինող հասկացողությունը գրեթե չկա:

- Ե՞րբ են սկսվելու փորձերը: Լսեցի, որ փորձերին ուսուցումով եմ մասնակցելու:

- Փորձերը սկսվելու են օգոստոսի սկզբին, ուսուցումով եմ մասնակցելու փորձերին, որովհետեւ վաղուց կնվաճված լուրջանագրեր ունեմ, մեմբեր է երգեմ Ֆրանսիայում՝ Վերդիի «Դոն Կառլոս» օպերայում էլիզաբեթի դերերգը, եւ Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնի սնորեմությունն ընդունեց իմ ուսուցումը, որը բացառիկ երեսույթ է:

- Ի՞նչ կասե՞ք օմեմորի մասին:

- Ռեճիտորը Ֆրանչեսկա Ցամբելոն է, բան մեծ անուն ունի, ծանաչված է, նրան բան լավ ծանոթ եմ: Երգել եմ անցյալ տարի Նյու Յորքի Մետրոպոլիտեն օպերայում նրա բեմադրած «Ալիսիան»-ը: Վստահ եմ, որ բան հեծաբրի, ծոխ բեմադրություն մեմբեր է լինի:

- Հայտնի է, որ Ֆրանսիացի հայտնի օպերային երգչուհի Նորա Գյուրիչը իր գոհունակությունն է հայտնել Փառանձեմի դերերգն իրեն վստահելու համար:

- Նա նոր բարձրագույն ասոլ է օպերային արվեստում եւ ամենամեծ հաջողությունն արձանագրեց վերջին «Փարիզի Բասիլի օպերային բասրոնում Ֆիլիպ Ֆենելոնի «Ալալաբր» օպերայում, որ կատարեց գլխավոր դերը՝ բասերի ուսուցողությունը իր վրա բեմադրելով: Ինչ վերաբերում է Փառանձեմի դերերգին, կարծեմ իր համար սա բան մեծ առիթ է, նախ՝ ԱՄՆ-ում հանդես գալու եւ հետո՝ հայերեն երգելու: Որքան ինձ հայտնի է, նրա ցանկությունը հայ է:

- Օպերան հնչելու է հայերեն: Չե՞ր կարծիքով, դժվար է օտարերկրացի դերերգիչների համար հայերեն երգելը:

- Այո, սարսափելի դժվար է օտարերկրացի դերերգիչների համար հայերեն երգելը, որովհետեւ նրանք փաստորեն առանց որևէ հենք ունենալու միայն անգիր սովորեմ իր լեզուն, որն իրենց ոչինչով ծանոթ չէ: Ինձ համար մոտավորապես նույնը կլինի, երբ երգելի դասը կընկնի կամ արաբերեն: Ուղղակի բան մեծ ջանք է կատարել յուրաքանչյուր բան թե հասկացվեց, թե օտար ինչուներն անգիր սովորեմալու, թե օտար ինչուներն անգիր սովորեմալու համար: Երգիչի համար մեծ աշխատանք է, որովհետեւ, իհարկե, սա բացառություն չէ, որովհետեւ աշխարհի բոլոր մեծ երգիչները երգել են իրենց կամ չինքներն Գլորիակի կամ Յանուսերեն կամ չինքներն Գլորիակի կամ Յանուսերեն օպերաները: Այնպես որ կարող եմ ուրախ լինել, որ հայերենը ուրիշների համար այս դերերգիչն էլ մարտադիր լեզուն լինի:

- Ինչպիսի՞ զգացում ունեցաք, երբ տեղեկացաք, որ կատարեմ օպերան:

հավանաբար աննկատ չեն մնացել միջազգային մակարդակի օպերային բասրոնների կամ համերգատարանների սնորեմների այլից:

Լ. Ծգնալուրյան. «Ամեն կերպ միջին աշխարհում, որ լավագույն ձևով կատարեմ»

- Մասնաբ, «Արշակ 2-րդ» օպերան դեկլարացիոն մրցակից բազմաթիվ թեկնածուներից Չե՞ր անունն ի վերջո հանրությանը հայտնի դարձավ:

- Օպերայի մասին տեղեկացել եմ Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնի կողմից, երբ ուղղակի հրավեր ստացա: Օպերային բասրոնի սնորեմն ինձ հանդիմեց Լոնդոնում եւ հրավիրեց դեկլարացիոն ներկայացումը: Ես չեմ իմացել, թե ովքեր են եղել մյուս թեկնածուները, ոչինչից տեղյակ չեմ եղել: Տեղեմն ինձ գիտեց իր ձեռքով, ժամանակին (1972-75 թթ.) եւ Ռուդոլֆի օպերային բասրոնի գլխավոր դիրիճորն էի եւ գործ ունեի օպերային հետ: Թեքանի օպերան այն ժամանակ կազմված էր Վիեննայի, Մյունխենի եւ Միլանի օպերային բասրոնների հետ:

- Նախկինում առիթ ունեցե՞լ եք «Արշակ 2-րդ» օպերայի դիրիճոր լինելու:

- Ոչ, առիթ չեմ ունեցել:

- Օպերայի բնագրի բարձր թվական իրադրացում եղավ: Դուք ի՞նչ կասեք:

- Շատ գեղեցիկ է, որ Չոխաջյանը նման մտադրացում է ունեցել: Հայաստանում կատարվել է փոփոխված տարբերակը, եւ իմա հեծաբրի է տեսնել, թե ինչն ինչ մտադրացում է ունեցել:

- Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային բասրոնի նվագախմբում, որքան մեզ է հայտնի, մեկ հայ ջութակահար կա: Ի՞նչ կասե՞ք նվագախմբի մասին ընդհանրապես:

- Նվագախմբումը դեռ չեմ ծանաչում: Իմ ծանոթությունը միայն գլխավոր սնորեմը՝ Լոբֆի Մանուրիի հետ է:

- Դերերգիչների մասին ի՞նչ կասեք:

- Բացի Հասմիկ Պատյանից, մնացածների չեմ ծանաչում: Հասմիկը հոյակապ երգչուհի է, Հայաստանում բազմիցս իրա հետ ելույթ ենք ունեցել, մեծ մրտֆեյտինուալիզմ ունի, մասնավորապես իմա մեծ հաջողություն ունի միջազգային բեմերում: Շատ ուրախ եմ, որ ինչից մեմբեր է երգի:

- «Արշակ 2-րդ»-ով հայկական օպերան առաջին անգամ համաշխարհային բեմ է բարձրանում: Ինչպե՞ս եմ արժեւորում այս դրույթը:

- Մեծ կարելուություն ունի, ֆանի որ առաջին անգամ է հայկական օպերա կատարվում այսօրվա մի կարելու բեմում, եւ ամեն կերպ միջին աշխարհում, որ լավագույն ձևով

առաջին անգամ մեմբեր է ներկայանա, չմոռանա, որ «Արշակ 2-րդ»-ով է բացվելու բացառությունը: Ինչ վերաբերում է հեծաբրությանը, առաջ հեծաբրվող կողմն ավելի բան մեմբեր ենք հայերը, «Տիգրան Չոխաջյան» հանձնախումբը եւ հայ մակարդակի համար ցավով եւ գոհողությունների դասառաս մեր սփյուռփակային:

- Դուք ուրիշ առիթով երգե՞լ եք այդ բասրոնում:

- Սա Սան Ֆրանցիսկոյում իմ առաջնախաղն է լինելու:

- Ինչո՞ւ է հայկական օպերան այսօր «փակ» մնացել, փոքր երկիր լինելու հանգամանակ է գլխավոր խոչընդոտը եղել:

- Պատճառները տարբեր են: Նախ եւ առաջ մեր դասառությունը: Մեր հարուստ միջնադարյան երաժշտությունից հետո այլեւս հնարավորություն չեմ ունեցել բարունակել մեր երաժշտական ավանդույթները հայտնի դասառությունով, եւ 600-700 տարի փաստորեն ոչինչ չի ստեղծվել, ստեղծվածն էլ կորել է: Ընդհանրապես մեր ունեցած օպերաները մի ֆանիս են: Ցավով մեմբեր է եղել, որ ոչ մի իսպաղի կամ գերմանացի Վերդիի կամ Վագների օպերաները բեմադրելու համար հանգամանակություն չի հավաքում կամ հեծաբրությունն ինչը չի դրսևորում: Բոլոր բասրոնները դրանք ներկայացնում են: Մեր դասառական ուրիշ է, եւ այստեղ մեմբեր է նեմ փառք ու դասիվ մեր բոլոր սփյուռփակային, նրանց, ուլիեր Հայաստանին համադարձաբար, դեղամիջոցներ, հազար ու մի տեսակ օգնություններ հասցնելու հետ նաեւ այս բարձր գիտակցությունն ունեն այժմ մակարդակով աշխարհին ներկայանալու: Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային «Արշակ 2-րդը» ներկայացնելն, իհարկե, առաջին փորձն է, բան ողջունելի երեսույթ:

- Ուրիշ ի՞նչ հայկական օպերաներ ունենք, որոնք ընկալելի կլինեն համաշխարհային բեմում:

- Կարելի է բան լավ ներկայանալ, օրինակ, Սոփոկլեսի «Ալմաստ» օպերայով:

- Որքան ինձ է հայտնի, Չե՞ք մրցակից չի էլ փնջրել, միաժայն որոշվել է, որ «Արշակ երկրորդ»-ում հենց Հասմիկ Պատյանը միջին երգի:

- Իհարկե, Սան Ֆրանցիսկոյի նման հայտնի օպերային բասրոնի համար մեմբեր են նաեւ այնօրվա անուններ, բոլոր սկզբի առիթ, որոնք արդեն միջազգային ծանաչում ունեն: Եվ սա հետ մեկտեղ, իհարկե, իմ հայ լինելը բան համադասասխան է այս դերերգում: ԱՄՆ-ի նման սակա երկրում մասների վրա կարելի է հաշվել կարելուազույն օպերային բասրոնները՝ Անտոնիոնի, Չիկազո, Սան Ֆրանցիսկո եւ Յուստինի Գրանը օպերա: Մնացածներն ավել

